

проблем регіонів, поліпшення якості розробки стратегій регіонального розвитку; здійснення пошуку нових ефективних нетрадиційних механізмів подолання соціальних проблем депресивних територій; організація соціального моніторингу діяльності державних та регіональних органів та органів місцевого самоврядування.

Запропоновані заходи зменшать навантаження на бюджет і сприятимуть нормальному забезпеченню фінансування соціальних виплат з відповідних джерел.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ СІМЕЙ З ДІТЬМИ

Є. П. ЯРИГІНА, канд. юрид. наук,
асист. кафедри трудового права

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків

У системі соціального забезпечення класифікація допоміг провадиться за різними критеріями, до числа яких можна віднести: джерела фінансування, тривалість виплати, цільове призначення тощо. Так, за тривалістю виплат допомоги поділяються на щомісячні, періодичні, одноразові. За цільовим призначенням розрізняють допомоги, покликані відшкодувати втрачений заробіток або надати додаткову матеріальну допомогу.

Необхідним критерієм для характеристики допоміг як виду соціального забезпечення є вказівка на фінансові джерела їх виплати, що гарантують різні їх види. Якщо до 31 грудня 2006 р. державна соціальна допомога сім'ям із дітьми призначалася страхувальниками та виплачувалася за рахунок коштів Фонду, то віднині застрахованим особам названі види допомоги призначаються і виплачуються за рахунок коштів Державного бюджету через органи соціального захисту населення. Питання їх призначення і виплати врегульоване постановою Кабінету Міністрів України від 16 січня 2007 р., №32.

Розходження в правових статусах самих джерел пов'язані як з особливостями формування коштів того чи іншого з них, так і суб'єктивним складом, що забезпечуються за рахунок коштів конкретного джерела. Так, загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, передбачає матеріальне забезпечення громадян у зв'язку з втратою заробітної плати (доходу) внаслідок тимчасової втрати працездатності (включаючи догляд за хворою дитиною, дитиною-інвалідом, хворим членом сім'ї), вагітності та пологів, часткову компенсацію витрат, пов'язаних із смертю застрахованої особи або членів її сім'ї, а також надання соціальних послуг за рахунок бюджету Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

Державні соціальні стандарти й нормативи встановлюються з метою: установлення механізму реалізації соціальних прав і державних соціальних гарантій громадян, визначених Конституцією України; окреслення пріоритетів

державної соціальної політики щодо забезпечення потреб людини в матеріальних благах і послугах, а також фінансових ресурсів для їх реалізації; визначення й обґрунтування розмірів видатків Державного бюджету України, місцевих бюджетів, а також соціальних фондів на соціальний захист і забезпечення населення й утримання соціальної сфери.

Державні соціальні стандарти у сфері доходів населення встановлюються з метою визначення розмірів державних соціальних гарантій у сфері оплати праці, виплат за обов'язковим державним соціальним страхуванням, права на отримання інших видів соціальних виплат і державної соціальної допомоги та їх розмірів, а також визначення пріоритетності напрямів державної соціальної політики.

Одним з визначальних елементів у регулюванні суспільних відносин у соціальній сфері є додержання принципу пропорційності між соціальним захистом громадян і фінансовими можливостями держави. Механізм їх реалізації може бути змінений державою, зокрема, через неможливість їх фінансового забезпечення шляхом пропорційного перерозподілу коштів для збереження балансу інтересів усього суспільства. Неприпустимим є встановлення правового регулювання, за яким розмір пенсій, інших соціальних виплат і допомог буде нижчим від рівня, визначеного в ч. 3 ст. 46 Основного Закону країни, й не дозволить забезпечувати належні умови життя особи в суспільстві і зберігати її людську гідність, адже це суперечитиме його ст. 21. Розміри виплат залежать від соціально-економічних можливостей держави, проте мають гарантувати конституційне право кожного на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї. Хоча у ст. 48 Конституції й не закріплюється, що держава гарантує достатній життєвий рівень, проте завдання останньої, яка проголосила себе соціальною, полягає в тому, щоб створити такі належні умови для людини, щоб вона могла своєю працею могла б забезпечити гідну матеріальну базу життєдіяльності для себе і своєї сім'ї.

Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» рівень забезпечення прожиткового мінімуму для призначення допомоги відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям" у відсотковому співвідношенні до прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення становить: для працездатних осіб - 21 відсоток, для дітей - 85 відсотків, для осіб, які втратили працездатність, та осіб з інвалідністю - 100 відсотків відповідного прожиткового мінімуму. Розмір державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям у 2019 році не може становити більше 75 відсотків рівня забезпечення прожиткового мінімуму для сім'ї.

Загалом констатуємо, що система соціального захисту населення в Україні перебуває на стадії становлення й розвитку, а пошуки її оптимальної структури, основних функцій, провідних напрямів діяльності на різних рівнях тривають. Особливого значення набуває класифікація соціальних послуг, що призначаються по централізованій і децентралізованій системах, тобто виділення соціальних послуг, що фінансуються з централізованих і децентралізованих джерел.